

Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Raadsfractie ChristenUnie
t.a.v. de heer F. Visser

Datum 24 mei 2016
Ons kenmerk 2016/220202
Contactpersoon R.H. de Wolf
Doorkiesnummer 0235115208
E-mail rwolf@haarlem.nl
Onderwerp Beantwoording vragen inzake eigen bijdrage Wmo

Geachte heer Visser,

Op 4 april 2016 heeft u vragen gesteld ex art. 38 RvO inzake eigen bijdrage Wmo. Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen. Hieronder is uw vraag steeds cursief weergegeven waarna het antwoord van het college volgt. Voor een compleet beeld van de context voegen wij uw inleidende teksten bij de beantwoording van uw vragen.

Voorkom zorgmijding

Uit onderzoek van Ieder(in) en Binnenlands Bestuur blijkt dat door (de hoogte van) de eigen bijdrage, 25% van de mensen afziet van Wmo-geïndiceerde zorg. Het mijden van zorg kan leiden tot isolement, opname, hogere zorgkosten, en overbelasting van mantelzorgers. Dit is in strijd met de (bedoeling van de) Wmo.

De ChristenUnie wil graag duidelijkheid over de feitelijke situatie in Haarlem om op basis daarvan te besluiten of beleid gewijzigd moet worden.

Voor zover wij kunnen nagaan rekent de gemeente Haarlem de maximaal toegestane eigen bijdrage¹ zoals vastgesteld in het Landelijke uitvoeringsbesluit Wmo 2015². Dit hoeft echter niet. De gemeente mag de bijdrage ook lager vast stellen. Als gevolg van de signalen van zorgmijding heeft onder andere de gemeente Zaanstad de eigen bijdragen verlaagd. Een echte beleidsafweging voor de hoogte van de maximale eigen bijdrage lijkt in Haarlem niet gemaakt te zijn.

¹ Artikel 2.2 Uitvoeringsbesluit Algemene en maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016
<https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/2015484680-3-Bijlage-1-Uitvoeringsbesluit-Algemene-en-maatwerkvoorzieningen-Wet-maatschappelijke-ondersteuning-gemeente-Haarlem-2016-1.pdf>

² <http://wetten.overheid.nl/BWBR0035733>

Haarlem

2016/220202

2

In de toelichting op het besluit ontbreekt elke onderbouwing. De ChristenUnie zou deze wel graag zien zodat de gemeenteraad zo nodig kan besluiten tot een beleidswijziging.

In Haarlem is het voor minima mogelijk bij ziekte of handicap een tegemoetkoming te krijgen voor de eigen bijdrage van een WMO-voorziening. Wij hebben vernomen dat in omliggende gemeenten zoals Heemstede bij de berekening van de eigen bijdrage na het vervallen vorig jaar van de 33% WTCG korting er een middenweg is gekozen en de eigen bijdrage voor minima is vastgesteld op € 15,- (Haarlem: € 19,40). De gedachte hierachter is dat deze mensen hierdoor niet ook nog eens bij de gemeente langs moeten om een extra tegemoetkoming te vragen uit de pot WTCG-gelden die naar de gemeenten is gegaan. Maar ook voor hogere inkomens is de eigen bijdrage in Heemstede aanzienlijk lager. Wij zouden daarom de keuzes van het college in Haarlem graag nader onderbouwd zien.

Vragen:

1. Kent u het bericht “Kwart zorggebruikers mijdt dure zorg”³ en de VNG-ledenbrief⁴ die ook aandacht vraagt voor dit probleem?

Dit bericht is bij het college bekend.

2. Kunt u financieel inzicht geven in de opbouw en hoogte van de eigen bijdrage die Haarlem heft en deze vergelijken in een benchmark met andere gemeenten zoals bijvoorbeeld Zaanstad en Heemstede?

Uitgangspunt voor het opleggen van de eigen bijdrage is in Haarlem steeds geweest dat de kosten van de goedkoopst adequate voorziening in rekening worden gebracht. Tevens is Haarlem daar waar van toepassing aangesloten bij de landelijke normering voor draagkracht; zij die op basis van de landelijke norm in staat geacht kunnen worden een eigen bijdrage te betalen, deze ook opgelegd krijgen. Met andere woorden: sterke schouders dragen ook de bij behorende lasten van voorzieningen. De landelijke norm voor de minimale eigen bijdrage voor eenpersoonshuishoudens is de genoemde € 19,40. Heemstede heeft gekozen voor verlaging van dit minimum bedrag. En sluit daarmee niet langer aan bij de landelijke normen.

³ Binnenlands Bestuur, 10 februari 2016,
<http://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/kwart-zorggebruikers-mijdt-dure-zorg.9518647.lynkx>

⁴ VNG, 1 maart 2016,
https://vng.nl/files/vng/brieven/2016/20160301_ledenbrief_hoogte-eigen-bijdragen-wmo.pdf

Haarlem

2016/220202

3

Met de overdracht van de nieuwe taken in het kader van de WMO zijn met name voor de begeleiding en dagbesteding aangepaste tarieven gehanteerd die in lijn lagen met de eigen bijdrage zoals die onder de AWBZ werden opgelegd.

In bijlage 1 is een samenvatting opgenomen van het Uitvoeringsbesluit Algemene en maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2015 en 2016 waarin de tarieven voor het opleggen van een eigen bijdrage zijn vastgelegd. In het overzicht zijn ook de tarieven van de gemeente Heemstede verwerkt.

Een vergelijking met Zaanstad is niet goed te maken. De producten die de gemeente Zaanstad in de uitvoeringsregels heeft beschreven, zijn niet te vergelijken met de Haarlemse producten.

3. Kunt u aangeven in hoeverre er in Haarlem bij het vaststellen van de Eigen bijdrage maatwerk wordt geleverd en financiële stapeling van regelingen en bijdragen wordt voorkomen?

Bij de vaststelling van de eigen bijdrage wordt maatwerk geleverd. De eigen bijdrage wordt gebaseerd op de feitelijk geleverde zorg, ondersteuning of toegekende hulpmiddelen. Op basis van de AMvB van het ministerie wordt voorkomen dat ongewenste stapeling van eigen bijdrage ontstaat. Het CAK bepaalt namelijk aan de hand van het inkomen en het vermogen van de cliënt wat de draagkracht voor het betalen van een eigen bijdrage is. De opgelegde eigen bijdrage overschrijdt nooit deze draagkracht. De normen voor de draagkracht zijn landelijk vastgelegd in de AMvB. Gemeenten hebben wel de mogelijkheid om de normen die in de AMvB zijn vastgelegd, bij te stellen. De gemeente kan de normen op de volgende punten aanpassen:

- *De minimale eigen bijdrage kan verlaagd worden.*
- *De grensbedragen waaronder alleen de minimale eigen bijdrage wordt opgelegd, kan verhoogd worden.*
- *Het percentage van inkomen en vermogen boven de grensbedragen dat gebruikt wordt om de draagkracht voor het betalen van de eigen bijdrage, kan verlaagd worden.*

Verder kan de gemeente besluiten een lager bedrag dan de feitelijke kostprijs vast te leggen als grondslag voor de berekening van de maximale eigen bijdrage.

4. Herkent het college de signalen van zorg mijden vanwege de eigen bijdragen ook in Haarlem? Zo ja, wat zijn de effecten van de hoogte van de eigen bijdrage op het gebruik van zorg en is er verschil in de mate van zorgmijndend gedrag tussen de verschillende doelgroepen? Bent u bereid voor de beantwoording van deze vraag:
- in gesprek te gaan met de gecontracteerde zorgaanbieders en de sociale wijkteams

- een analyse te doen van de CAK-declaratieoverzichten om te zien hoeveel burgers van Haarlem geen zorg meer afnemen waar ze dat eerst wel deden om inzicht hierin te krijgen?

Het college kent de landelijke signalen van zorg mijden ten gevolge van de hoogte van de eigen bijdrage. Specifiek voor de gemeente Haarlem geldt dat het college hier geen feitelijke gegevens over heeft. Het college is bereid hier over in gesprek te gaan met de gecontracteerde aanbieders en de sociaal wijkteams.

5. In hoeverre wordt er door de doelgroep gebruik gemaakt van de tegemoetkoming eigen bijdrage voor WMO-voorzieningen, of te wel: hoeveel % van de mensen die recht hebben op deze regeling vragen hem ook aan? Waarom kiest het college er niet voor deze tegemoetkoming automatisch te verstrekken door een verlaging van de eigen bijdrage?

Duidelijk is dat een groot deel van de inwoners die aanspraak kunnen maken op een compensatie dat ook doen.

In 2015 hebben op grond van de regeling chronisch zieken en gehandicapten 1.406 burgers een aanvraag ingediend voor een compensatie voor de eigen bijdrage Wmo. Daarnaast hebben 71 burgers een beroep gedaan op compensatie ivm chronische ziekte of handicap en 1.231 burgers hebben een beroep gedaan op compensatie voor het eigen risico zorgverzekering.

Het CAK geeft alleen inzicht in de inkomenssituatie van de burgers met huishoudelijke ondersteuning. In 2015 betaalden 1.855 leefeenheden die huishoudelijke ondersteuning afnamen de minimale eigen bijdrage. Er is echter een andere inkomensgrens vastgesteld voor het bepalen de minimale eigen bijdrage dan voor het verstrekken van een compensatie voor de eigen bijdrage. Voor een tegemoetkoming eigen bijdrage geldt als inkomensgrens 115% van de bijstandsnorm. Voor de minimale eigen bijdrage geldt als grens 120% van de bijstandsnorm. Daarmee is niet exact vast te stellen wat het percentage is.

Niet alle inwoners die gebruik maken van ondersteuning in het kader van de Wmo kunnen volgens de gemeentelijke verordening een beroep doen op een tegemoetkoming voor de eigen bijdrage. De tegemoetkoming geldt alleen voor inwoners met een Haarlempas. Zoals hierboven reeds is toegelicht, zijn de normen voor het verstrekken van een compensatie niet gelijk aan de inkomensgrenzen die gehanteerd worden bij het opleggen van een eigen bijdrage. Daarnaast wordt op verschillende wijze omgegaan met een eventueel vermogen. Dit maakt een automatische compensatie voor de eigen bijdrage op dit moment niet uitvoerbaar. Harmoniseren van de grenzen is eveneens niet eenvoudig. Verlagen van de grens van de minimale eigen bijdragen is niet toegestaan door het ministerie. Verhogen van de norm voor de Haarlempas heeft intern financiële consequenties voor minimabeleid waarvoor geen structurele dekking beschikbaar is.

Haarlem

2016/220202

5

6. Kunt u aangeven wat de gevolgen voor de begroting van Haarlem zouden zijn van het verlagen van de Eigen bijdragen uitgaande van lagere tarieven die enkele andere gemeenten hanteren en uitgaande van de verschillende mogelijkheden die het CAK biedt om de Eigen bijdrage te verlagen⁵?

De mogelijkheden die het CAK biedt voor het verlagen van de eigen bijdrage zijn zo divers dat het niet mogelijk is deze vraag eenduidig te beantwoorden.

7. Is het college op basis van deze feiten bereid aanpassingen te doen aan de Eigen bijdrage om te garanderen dat iedereen die zorg nodig heeft, die ook kan krijgen vanuit een rechtvaardige regeling?

Haarlem heeft er bewust voor gekozen zo zuiver als mogelijk aan te sluiten bij de verschillende regelingen die er zijn en toe te passen: de landelijke normering voor de eigen bijdrage en inzetten van de voormalige WtcG gelden ter ontlasting van de minima.

Informatievoorziening over de Eigen bijdrage

Het valt ons op dat in de Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2016 in de beschrijving van de toegangprocedure niet wordt stil gestaan bij de eigen bijdrage. Er staat alleen maar dat de burger bij het afgeven van de beschikking over de eigen bijdrage wordt geïnformeerd.⁶ Ook de informatie op de website van de gemeente over de Eigen bijdrage is erg summier. Er wordt slechts verwezen naar de rekentool van het CAK.

Uit het genoemde onderzoek blijkt dat burgers zich soms overvallen voelen door de eigen bijdrage en ook slecht worden geïnformeerd over wijzigingen in de Eigen bijdrage. Wij hebben de indruk dat hier in Haarlem nog verbetering mogelijk is.

Ook de Nationale Ombudsman heeft dit probleem recent aan de orde gesteld. Hij beveelt gemeenten aan de informatieverstrekking aan burgers te verbeteren en maatwerk toe te passen waar dat mogelijk is. In de huidige situatie moeten burgers vaak keuzes maken zonder dat ze de hiervoor benodigde informatie hebben. Zo geven gemeenten vaak geen antwoord op de vraag hoe hoog de eigen bijdrage is terwijl dit bepalend kan zijn voor de keuze die de burger moet maken. Wij zijn van mening dat dit voorkomen kan worden door het proactief geven van indicaties van de eigen bijdrage voor verschillende inkomensgroepen in aanvulling op de verwijzing naar de rekentool van het CAK.

⁵ https://vng.nl/files/vng/brieven/2016/attachments/20160301_bijlage_factsheet-parameters.pdf

⁶ <https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/2015484680-4-Bijlage-2-Uitvoeringsregels-maatwerkvoorzieningen-Wet-maatschappelijke-ondersteuning-gemeente-Haarlem-2016-3.pdf>

Haarlem

2016/220202

6

Vragen:

8. Kent u het bericht van de Nationale Ombudsman “Burger weet niet waar hij aan toe is bij Eigen bijdrage WMO”⁷?

Dit bericht is bij het college bekend.

9. Bent u bereid de informatievoorziening over de Eigen bijdrage tijdens de toegangsprocedure (het zogenaamde keukentafelgesprek) te verbeteren zodat aanvragers hiervan eerder op de hoogte zijn dan het moment van afgifte van de beschikking zodat ze dit kunnen betrekken bij het maken van hun keuze?

Er zijn folders over de eigen bijdrage regeling. Deze folders worden door de casemanagers gebruikt om de burger te informeren tijdens het keukentafelgesprek.

Inmiddels is er door het CAK een app ontwikkeld waarmee casemanagers voor de burger eenvoudig de maximale eigen bijdrage per periode kan berekenen. Dit kan en mag de casemanager echter alleen doen met toestemming van de burger.

10. Is er voldoende kennis bij degenen die de keukentafelgesprekken met de cliënten voeren over de Eigen bijdrage? Zo nee, bent u bereid hierin te investeren?

Het college kijkt periodiek naar de aanwezige kennis over de eigen bijdrage regeling bij degenen die de keukentafelgesprekken uitvoeren. Het vraagstuk richt zich feitelijk niet op kennis maar op uitvoering van de berekening van de eigen bijdrage. Aangezien hier de inkomens- en vermogensgegevens van de burger voor nodig zijn, kan deze berekening alleen in samenspraak met de burger plaatsvinden.

11. Bent u ook bereid de informatievoorziening over de Eigen bijdrage op de gemeentelijke website te verbeteren?

Het college zal waar nodig de informatievoorziening over de eigen bijdrage regeling op de gemeentelijke website verbeteren en mogelijke beleidswijzigingen in deze informatie verwerken.

Tijdige inning Eigen bijdrage

De inning van de Eigen bijdrage is door de Rijksoverheid neergelegd bij het CAK. Dit is onder meer gedaan vanwege de privacy. Uit antwoorden op technische vragen van de ChristenUnie-fractie begrijpen wij dat de gemeente geen enkel zicht heeft of de inning goed gebeurt en of het juiste bedrag bij de gemeente binnenkomt.

⁷ <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2016/burger-weet-niet-waar-hij-aan-toe-bij-eigen-bijdrage-wmo>

Haarlem

2016/220202

7

Er wordt gesteld “De gemeente kan geen zekerheid geven over de vraag of aan alle cliënten de eigen bijdrage 2015 reeds volledig is gefactureerd. “ Dit vinden wij zorgelijk want dit kan betekenen dat een groep cliënten nog met hoge naheffingen te maken kan krijgen.

Voor wat betreft de hoogte van de individuele bijdragen kan de ChristenUnie-fractie begrijpen dat de gemeente geen zicht heeft, maar het lijkt ons wel dat er een algemene controle moet zijn door de gemeente of de inning goed gebeurt, zo nodig geanonimiseerd. Immers: of de inning bij het CAK goed gaat is ook afhankelijk van de aanlevering van gegevens door de gemeente en door de zorgaanbieders.

In de antwoorden op de technische vragen wordt gesteld dat de gemeente er bij de zorgaanbieders op heeft aangedrongen dat alle relevante informatie die nodig is voor het bepalen van de hoogte van de eigen bijdrage tijdig en juist aan het CAK wordt aangeleverd. Daarnaast is de gemeentelijke administratie zo ingericht dat het CAK tijdig de informatie krijgt die de gemeente moet aanleveren. Dit geeft echter geen garanties. Onze vraag is: gaat dit goed? Enkele jaren geleden waren er circa 80 mensen die alsnog in 2 termijnen hun achterstand Eigen bijdrage moesten betalen naast de 4 wekelijkse nota van de CAK. Wij hebben signalen ontvangen dat er ook nu weer achterstanden zijn zelfs van meer dan 1 jaar. Hier ligt ons inziens niet alleen een verantwoordelijkheid van het CAK, maar ook van de gemeente en de zorgaanbieders die werken in opdracht van de gemeente.

Als het CAK bijvoorbeeld over een cliënt wel gegevens heeft van de gemeente maar niet van de zorgaanbieder of andersom of als het CAK pas heel laat deze gegevens ontvangt dan zou dit wat betreft de ChristenUnie-fractie gesignaleerd moeten worden in geanonimiseerde managementrapportages van het CAK richting de gemeente zodat de gemeente actie kan ondernemen. Uit de antwoorden op de technische vragen krijgen wij de indruk dat dit nog niet gebeurt.

Wij lezen in de antwoorden op de technische vragen ook dat de gemeente niet in de positie is om maximale termijnen te stellen voor de inning van de Eigen bijdrage omdat de gemeente geen formele opdrachtgeversrelatie met het CAK heeft. Deze rol heeft de Rijksoverheid. Uit de gegevens die het CAK verstrekt blijkt dat het CAK in ieder geval 2 jaar na levering van zorg of ondersteuning muteert in de opgelegde eigen bijdrage.

Vragen:

12. Kunt u aangeven in hoeverre door het CAK en de gemeente wordt gecontroleerd of de aanlevering van informatie aan het CAK door de gemeente en door de zorgaanbieders tijdig en juist is? Ontvangt u hierover managementrapportages van het CAK? Zo nee, bent u bereid hierover in overleg te gaan met het CAK en zo nodig de staatssecretaris zodat dit wel wordt gerealiseerd?

Maandelijks ontvangt de gemeente een managementrapportage van het CAK over de aangeleverde gegevens. Er is niet eenduidig vast te stellen of alle informatie tijdig en juist is aangeleverd. De gemeente ontvangt alleen

Haarlem

2016/220202

8

een signaal of aanbieders van huishoudelijke ondersteuning wel of niet hebben aangeleverd over een bepaalde periode en of de aanlevering tijdig is geweest. De volledigheid is niet door het CAK vast te stellen. Zodra het systeem van iWmo naar behoren werkt kan de gemeente zelf vaststellen of de gefactureerde zorg in overeenstemming is met hetgeen aan het CAK is aangeleverd. Deze controle werd tot en met 2014 door de gemeente uitgevoerd maar in 2015 was dat niet mogelijk ivm de problemen met iWmo. De tijdige aanlevering door de gemeente van de informatie met betrekking tot toegekende PGB's en hulpmiddelen is geborgd in het werkproces.

13. Deelt u de mening dat als bij de aanlevering van de gegevens door de gemeente en/of de zorgaanbieders fouten worden gemaakt dit gevolgen kan hebben voor cliënten in de vorm van late (onverwachte) facturering van Eigen bijdragen met als gevolg hoge bijdragen die in één keer moeten worden betaald of in termijnen in een korte periode?

Het college deelt deze mening.

14. Deelt u de mening dat cliënten die bijvoorbeeld alleen AOW ontvangen en een klein aanvullend pensioen in de problemen kunnen komen als ze als gevolg hiervan te maken krijgen met hoge naheffingen van de Eigen bijdrage?

Het college deelt deze mening.

15. Bent u bereid in deze gevallen vanwege deze verantwoordelijkheid van de gemeente en de zorgaanbieders die werken in opdracht van de gemeente en vanwege de zorgplicht van de gemeente bij hoge naheffingen de cliënten tegemoet te komen bijvoorbeeld in de vorm van een verlaging van de Eigen bijdrage, een langere betalingstermijn of anderszins?

Het CAK biedt reeds de mogelijkheid tot een betalingsregeling. Op verzoek van de burger kan een naheffing worden betaald in maximaal 12 termijnen. Voor zo ver het college het kan overzien, lijkt dit een coulante betalingsregeling.

16. Bent u bereid in overleg te gaan met het CAK en/of de staatssecretaris om de termijn waarna nog Eigen bijdrage kan worden opgelegd te verkorten zodat cliënten niet meer geconfronteerd kunnen worden met hoge naheffingen?

Dit is geen zaak waar wij als gemeente invloed op hebben. Het is aan de staatssecretaris om hierover in gesprek te gaan met het CAK en zo nodig wijzigingen in door te voeren.

Haarlem

2016/220202
9

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

J. Scholten

de burgemeester,

mr. B.B. Schneiders

Haarlem

2016/220202

10

Bijlage 1: samenvatting tarieven eigen bijdrage wmo-voorzieningen

Bron: Uitvoeringsbesluiten Algemene en maatwerkvoorzieningen wet
maatschappelijke ondersteuning gemeente haarlem 2015 en 2016
vastgesteld door college van B&W

Eigen bijdrage voor afgegeven beschikkingen na 1-1-2015

voorziening	aard	eenheid	Tarief Haarlem	Tarief Heemstede
roerende zaken	natura pgb		kostprijs gemeente kostprijs gemeente	kostprijs gemeente kostprijs gemeente
HO	natura	per geleverd uur	21,18	20,68
HO	pgb		kostprijs gemeente	kostprijs gemeente
individuele begeleiding	natura pgb	per geleverd uur	21,18 kostprijs gemeente	20,68 kostprijs gemeente
persoonlijke verzorging	natura pgb	per geleverd uur	21,18 kostprijs gemeente	20,68 kostprijs gemeente
begeleiding in groepverband	natura pgb	per dagdeel	21,18 kostprijs gemeente	20,68 kostprijs gemeente
kortdurend verblijf	natura pgb	per dag	21,18 kostprijs gemeente	41,36 kostprijs gemeente

geen eigen bijdrage voor:

rolstoelen

collectieve vervoersvoorzieningen

vervoersvoorzieningen in de vorm van PGB lokale verplaatsingen

maatwerkvoorzieningen in algemene ruimte

verhuiskosten ivm op verzoek gemeente vrijmaken van woning

algemene voorzieningen die niet op individuele aanvraag zijn verstrekt

voorzieningen voor personen jonger dan 18 jaar

Haarlem

2016/220202

11

Bijlage 2: normen op basis van AMvB

De eigen bijdrage, dan wel het totaal van de eigen bijdragen bedraagt:

- voor de ongehuwde cliënt niet meer dan € 19,40 per bijdrageperiode (**minumumtarief**) met dien verstande dat dit bedrag, indien zijn bijdrageplichtig inkomen, berekend volgens artikel 3.9 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015:
 - meer bedraagt dan € 22.331,00 en hij de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt, wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% (**marginaal tarief**) van het verschil tussen dat inkomen en € 22.486,00;
 - meer bedraagt dan € 16.634,00 en hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% (**marginaal tarief**) van het verschil tussen dat inkomen en € 16.887,00.

- voor de gehuwde cliënt of de gehuwde cliënten tezamen, niet meer dan € 27,60 (**minumumtarief**) per bijdrageperiode, met dien verstande dat dit bedrag, indien het gezamenlijke bijdrageplichtig inkomen, berekend volgens artikel 3.9 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015:
 - meer bedraagt dan € 27.917,00 en een van beiden of beiden de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt, wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% (**marginaal tarief**) van het verschil tussen dat inkomen en € 28.177,00;
 - meer bedraagt dan € 23.046,00 en beiden de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% (**marginaal tarief**) van het verschil tussen dat gezamenlijke inkomen en € 23.374,00.